

Dagboek

Nederland onder water?!

Samen het tij keren - een onderwijsproject
over klimaatverandering en Europa

Buitenlandse
Zaken

PDC
Informatie Architectuur

Dagboek Nederland onder water?!

Komt Nederland onder water te staan? En wat kunnen jij en de politiek doen om dit te voorkomen?

Dat het klimaat verandert is een feit. Je hoort het overal om je heen. Elke krant of tijdschrift schrijft over het onderwerp klimaat. Ook beroemdheden, zoals Ali B en Leonardo DiCaprio vragen aandacht voor dit probleem. Dicht bij huis kun je de gevolgen van klimaatverandering al merken. Zo worden de zomers steeds warmer en natter. Doordat de temperatuur stijgt, zal bijvoorbeeld de Elfstedentocht steeds minder vaak kunnen worden gehouden.

Het klimaat verandert dus in hoog tempo, maar hoe komt dit? Waarom wordt het steeds warmer in Nederland en in de rest van de wereld? De oorzaak ligt vooral bij de mens. Er komen steeds meer mensen op de wereld en deze mensen gebruiken ook steeds meer energie. Wij werken allemaal mee aan de klimaatverandering. Zo is meerdere keren op vakantie gaan met het vliegtuig slecht voor het milieu, omdat een vliegtuig veel energie verbruikt en de lucht erg vervuult. Maar we kunnen allemaal een steentje bijdragen om klimaatverandering tegen te gaan. Met weinig moeite kunnen we al veel bereiken en tenslotte helpen alle kleine beetjes. Vergeet bijvoorbeeld nooit de televisie uit te zetten als je toch niet meer kijkt. Dat scheelt weer energie.

Hoewel alle kleine beetjes helpen kun je het niet helemaal alleen. Politici zullen ook maatregelen moeten nemen om klimaatverandering tegen te gaan.

Tijdens deze week zul je dit dagboek bijhouden. Hierin kun je schrijven wat je het leukst vond of wat misschien minder leuk was. Daarnaast kun je de gemaakte opdrachten hieraan toevoegen. De laatste dag van de projectweek kun je dit dagboek laten zien aan je familie en je vrienden en vriendinnen.

Inhoudsopgave

Opening projectweek 'Nederland onder water?!'	3
Creatieve les.....	3
Klimaatverandering: oorzaken, gevolgen en oplossingen.....	4
Wat kunnen wij in Europa aan de problemen doen?.....	4
Sport.....	5
Test 'Hoe groen ben jij?' en het straatinterview	5
Europese Unie en de klimaatverandering.....	5
Wat hebben politieke partijen met Europa en het klimaat?.....	6
Vorbereiding afsluiting	6
De grote Europa en klimaat quiz.....	7
Afsluiting projectweek	7
Tips op een rij om klimaatverandering tegen te gaan.....	9
Spel waar of niet waar?.....	10

Opening projectweek 'Nederland onder water?!'

1. Kende je de rap van Ali B 'Dit gaat fout' al? Denk je dat mensen de wereld minder vuil zullen gaan maken als beroemdheden, zoals Ali B, dit vragen?

.....

.....

.....

.....

2. Kun je kort uitleggen wat het probleem is?

.....

.....

.....

.....

Creatieve les

1. Merk je in je directe omgeving dat het klimaat verandert? Zo ja, hoe?

.....

.....

.....

2. Hoe denk je dat Nederland er na 25 jaar uit zal zien?

.....

.....

.....

Klimaatverandering: oorzaken, gevolgen en oplossingen

1. Noem minimaal twee oorzaken en twee gevolgen van klimaatverandering?

Oorzaken:.....
.....

Gevolgen:.....
.....

2. Tijdens de wedstrijd is jullie uitgelegd dat klimaatverandering een aantal problemen met zich meebrengt. Was je voorheen al op de hoogte van één van deze problemen? Zo ja, hoe? Bijvoorbeeld door de rap van Ali B of door een film.

.....
.....
.....

Wat kunnen wij in Europa aan de problemen doen?

1. Zojuist heb je in het boek 'Ontdek Europa' gelezen dat de Europese Unie samenwerkt om verschillende problemen aan te pakken. Vind je de Europese Unie handig? Zo ja, geef aan waarom.

.....
.....
.....
.....
.....

2. Kun je ook nadelen opschrijven van de Europese Unie?

.....
.....
.....

Sport

1. Samenwerking is erg belangrijk om het probleem klimaatverandering goed aan te kunnen pakken. Hoe ging de samenwerking tijdens het sportonderdeel? Vind je het leuk en makkelijk om met andere leerlingen samen te werken?

.....
.....
.....

2. Ben je het ermee eens dat samenwerking heel belangrijk is om klimaatverandering tegen te gaan?

.....
.....
.....

Test ‘Hoe groen ben jij?’ en het straatinterview

1. Nu je de test hebt ingevuld, vind je zelf dat je goed voor het milieu bent?

.....
.....
.....

2. Je hebt zojuist interviews gehouden met mensen op straat. Vind jij dat de mensen met wie jij een interview gehouden hebt, milieuvriendelijk zijn? En waarom vind je dit?

.....
.....
.....

Europese Unie en de klimaatverandering

1. Zojuist is verteld dat landen moeten samenwerken om het probleem klimaatverandering aan te pakken. Welke maatregelen moeten er volgens jou genomen worden door politici?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Gebruik je tijdens discussies thuis of met vrienden en vriendinnen ook ‘de meeste stemmen gelden’? Zo nee, hoe los je dan meningsverschillen op?

.....
.....
.....

Wat hebben politieke partijen met Europa en het klimaat?

1. Welke politieke partij besteedt de meeste aandacht aan milieu en klimaatverandering?

.....
.....
.....

2. Ben jij het met deze partij eens over de manieren waarop Nederland iets kan doen om milieuvriendelijk te leven en klimaatverandering tegen te gaan? Of heb je andere ideeën?

.....
.....
.....

Voorbereiding afsluiting

1. Zojuist heb je het ‘Verdrag van de Haagse scholieren’ over de opwarming van de aarde ondertekend. Sjerp van der Vaart, directeur van de Nederlandse Vertegenwoordiging van het Europees Parlement, zal straks de plechtige verklaring in ontvangst nemen. Hoe ga jij Sjerp van der Vaart overtuigen dat politici meer aandacht moeten besteden aan klimaatverandering en milieu? Welke vragen wil je graag aan hem stellen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

De grote Europa en klimaat quiz

1. Is het duidelijker wat de Europese Unie is en doet? Zo ja, kun je kort uitleggen wat de Europese Unie is?

.....
.....
.....
.....
.....

Afsluiting projectweek

1. Waarom verandert het klimaat?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Wat gebeurt er als de temperatuur op de aarde nog meer zal stijgen?

.....
.....
.....

3. Kun je voordelen opschrijven van de opwarming van de aarde?

.....
.....
.....

4. Kun je ook nadelen opschrijven van de opwarming van de aarde?

.....
.....
.....

5. Ga je na deze week milieuvriendelijker leven? Zo ja, schrijf op hoe je dit gaat doen. Zo nee, geef aan waarom niet.

.....
.....
.....

6. Wat vond je het leukst deze week?

.....
.....
.....

7. Wat vond je minder leuk deze week?

.....
.....
.....

Tips op een rij om klimaatverandering tegen te gaan

Scheid afval

Afval, zoals verpakking, etensrestjes en versleten spullen, moet gescheiden worden, omdat ongeveer de helft van het afval kan worden hergebruikt. Afval kan materialen bevatten die heel goed te recyclen zijn. Dit is beter voor het milieu, omdat dat afval dan niet verbrand hoeft te worden.

Dus gooi glas in de glasbak, papier en karton in de papiercontainer, groente-, fruit- en tuinafval in de groene container en kleding in de kleding container.

Apparaten niet in de standby- stand laten staan

Laat de adapter van je mobiele telefoon of nintendo DS niet in het stopcontact zitten. Ook al laad je je telefoon of nintendo DS niet op het kost wel stroom! Als je geen televisie kijkt, zet de televisie dan uit, dus niet op de standby-stand: anders blijft de televisie stroom gebruiken.

Dit bespaart energie en is dus beter voor het milieu.

Bespaar water

Ga zuinig om met water, vooral met warm water. Dit bespaart veel energie. Als iedereen in Nederland één minuut minder lang onder de douche staat, besparen we elk jaar 28 miljard liter water.

Eet groenten en fruit uit je eigen buurt en van het seizoen

Sinaasappels worden met vrachtwagens vanuit Spanje naar Nederland vervoerd. Maar dit is slecht voor het milieu, omdat de vrachtwagens de lucht vervuilen. Koop daarnaast niet te veel. Jaarlijks gooien gezinnen ongeveer 110 kilo voedsel weg.

Op vakantie met een touringcar

Vliegen heeft een grote invloed op het milieu. Neem liever de bus. Dit is minder milieuvriendelijk. Andere mogelijkheden zijn reizen met een trein of met een auto met minimaal vier inzittenden. Of ga op vakantie in eigen land!

Pak vaker de fiets

Dit is niet alleen beter voor het milieu, maar ook voor je conditie.

Spel, waar of niet waar?

1. Ik laat mijn adapter altijd in het stopcontact zitten. Als mijn telefoon niet wordt opgeladen, kost het geen stroom.

- Waar

- Niet waar

2. Een televisie in de standby-stand kost geen stroom.

- Waar

- Niet waar

3. Als iedereen in Nederland één minuut eerder onder de douche vandaan stapt, scheelt dit 28 miljard liter water per jaar.

- Waar

- Niet waar

4. De energie die nodig is voor een retour vliegtreks van een gezin naar de Kaapverdisehe Eilanden is genoeg om een huis drie jaar lang van te verwarmen.

- Waar

- Niet waar

5. Als we niets doen aan de opwarming van de aarde zal de temperatuur deze eeuw aanzienlijk stijgen.

- Waar

- Niet waar

6. Voor het klimaat kun je beter tomaten uit Spanje eten dan tomaten uit de kassen in Nederland.

- Waar

- Niet waar

Antwoorden:

1. Niet waar 2 Niet waar 3. Waar 4. Waar 5. Waar 6. Niet waar